

Một số giải pháp nâng cao chất lượng giảng dạy các môn Lý luận chính trị tại Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương Nha Trang

Phạm Văn Liệu*

*ThS. Trường CĐSP Trung ương Nha Trang

Received: 16/4/2023; Accepted: 24/4/2023; Published: 5/5/2023

Abstract: In recent years, the teaching of political theory subjects in universities and colleges in general, and at Nha Trang National College of Education in particular has received great attention from the Party and State. However, in reality, the quality of teaching these subjects has not been highly effective so that some students are not interested in the subject, or even they have anxiety. In order to improve the quality of teaching political theory subjects today, it requires us to comprehensively innovate: from the curriculum development, the teaching staff, the teaching organization, to the innovation of teaching methods combined with assessment and evaluation regimes and policies for teaching staff.

Keywords: Solution, teaching quality, political theory

1. Đặt vấn đề

Công tác giảng dạy môn Lý luận chính trị (LLCT) ở các trường đại học, cao đẳng có vai trò trang bị thể giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, củng cố niềm tin của sinh viên (SV) vào sự lãnh đạo của Đảng, vào chế độ xã hội chủ nghĩa và công cuộc đổi mới đất nước, biết vận dụng những kiến thức đã học để giải quyết các vấn đề trong thực tiễn đời sống xã hội; từ đó góp phần đào tạo SV trở thành những con người phát triển toàn diện. Hiện nay, việc giảng dạy và học tập môn LLCT tại các trường đại học, cao đẳng nói chung, tại Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang nói riêng cũng đặt ra nhiều vấn đề cần quan tâm, nhất là về phương pháp giảng dạy. Tại Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang công tác giảng dạy bộ môn này đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận, song bên cạnh đó vẫn còn một số hạn chế, tồn tại. Việc nghiên cứu một số giải pháp nâng cao hiệu quả giảng dạy môn học này tại trường là việc làm cần thiết, có ý nghĩa thực tiễn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số bất cập trong giảng dạy các môn LLCT trong thời gian qua tại Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang

Luật Giáo dục Việt Nam chỉ rõ: “Mục tiêu giáo dục đại học là đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức, có ý thức phục vụ nhân dân, có kiến thức và năng lực thực hành nghề nghiệp tương xứng với trình độ đào tạo, có sức khỏe để đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”[6; 30-31]. Với tầm quan trọng trên, Đảng đã ban hành nhiều

Nghị quyết về công tác giảng dạy và học tập các môn LLCT tại các trường đại học đó là: Nghị quyết số 37-NQ/TW ngày 9/10/2014 về công tác lý luận và định hướng nghiên cứu đến năm 2030, Nghị quyết đã đề cập đến vấn đề đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục các môn LLCT cho phù hợp với yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Kết luận số 94 124 ngày 28/3/2014 của ban bí thư về tiếp tục đổi mới việc học tập LLCT trong hệ thống giáo dục quốc dân và hướng dẫn số 127/DH/BTGTW ngày 30/6/2014 của Ban Tuyên giáo TW về thay đổi môn học từ ba môn Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học thành môn “Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin”, với kết cấu 3 phần là Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học.

Mặc dù, trong thời gian qua, công tác dạy và học các môn LLCT tại Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang được Đảng, Nhà nước và nhà trường hết sức quan tâm. Tuy nhiên, việc dạy và học các môn LLCT ở các trường đại học còn gặp một số khó khăn, bất cập đã gây ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng giảng dạy của GV và kết quả học tập của SV. Thực trạng trên chủ yếu do một số nguyên nhân chính sau:

Thứ nhất, việc tích hợp ba môn Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học thành môn “Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin” là mang tính cơ học, làm cho môn học này thiếu tính khoa học, tính chuyên môn hóa trong giảng dạy. Những nguyên lý cơ bản

của chủ nghĩa Mác – Lênin là một môn học, nhưng lại chia làm ba phần Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học nên không có đối tượng nghiên cứu cụ thể. Trong khi đối tượng nghiên cứu của triết học là “những quy luật chung nhất của tự nhiên, xã hội và tư duy”[1; 42]. Đối tượng nghiên cứu của Kinh tế chính trị Mác – Lênin là “những quy luật của các quan hệ xã hội hình thành và phát triển trong quá trình sản xuất và tái sản xuất của cải vật chất, phân phối, trao đổi, tiêu dùng những của cải đó trong những trình độ nhất định của sự phát triển xã hội loài người; đặc biệt, những quy luật trong chế độ tư bản chủ nghĩa và quá trình chuyển biến tất yếu lên chủ nghĩa xã hội của cả thời đại ngày nay”[1; 43]. Còn đối tượng nghiên cứu của Chủ nghĩa xã hội khoa học là “những quy luật và tính quy luật chính trị - xã hội của quá trình phát sinh, hình thành và phát triển hình thái kinh tế - xã hội cộng sản chủ nghĩa; những nguyên tắc cơ bản, những điều kiện, con đường, hình thức và phương pháp đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân để thực hiện sự chuyển biến từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản”[1; 44].

Thứ hai, thực hiện học chế tín chỉ đã làm cho thời lượng dạy học giảm nhiều trong khi một bộ phận không nhỏ SV chưa thực sự có ý thức tự học, tự nghiên cứu.

Thứ ba, bên cạnh việc giảm tiết, nhà trường có thực hiện ghép lớp học LLCT, cụ thể là 2 lớp cùng một chuyên ngành học chung với số lượng SV 80-100 em/lớp. Do lớp đông nên GV khó kiểm soát lớp học, khó có thể thực hiện các phương pháp dạy học tích cực, đa số là thuyết trình kết hợp trình chiếu slide, sự tương tác giữa người dạy và người học chưa hiệu quả, khó tương tác hết với tất cả SV.

Thứ tư, độ và phương pháp giảng dạy các môn LLCT còn nhiều hạn chế. Để giảng dạy lý luận tốt, các GV phải có trình độ lý luận; đồng thời cần có vốn sống, vốn hiểu biết xã hội dày dặn; không chỉ có kinh nghiệm thực tiễn và mà còn cần có tư duy trừu tượng hóa, khái quát hóa. Bên cạnh nhiều GV đã sử dụng tốt giáo án điện tử, sơ đồ, biểu đồ, hình ảnh, phim tư liệu; seminar, thảo luận vẫn còn một bộ phận không nhỏ GV còn chậm đổi mới phương pháp. Một số GV sử dụng giáo án điện tử chưa hiệu quả, theo kiểu chiếu chữ trên màn hình. Một số phòng đơn không có máy tính, máy chiếu, loa,... nên GV khó áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực.

Thứ năm, do nguồn kinh phí hạn chế nên nhà trường chưa kết hợp được việc giảng dạy lý thuyết

trên lớp với việc cho SV đi tham quan học tập, thực tập, thực tế. ... vì thế chưa giúp SV có thời gian nắm bắt, rèn luyện, cọ sát môi trường thực tế.

2.2. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy các môn LLCT tại Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang hiện nay

Một là, phải xây dựng đội ngũ giảng viên (ĐNGV) LLCT đảm bảo trình độ chuyên môn, đạo đức tốt và tâm huyết với nghề Thực hiện Kết luận số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư Trung ương Đảng “về tiếp tục đổi mới học tập LLCT trong hệ thống giáo dục quốc dân”, áp dụng những môn bắt buộc trong chương trình đào tạo trình độ đại học từ năm học 2019 – 2020. Thực hiện theo Kết luận số 03-KL/BTGTW ngày 25/4/2017 và Kết luận số 04-KL/BTGTW ngày 19/9/2017 của Ban Tuyên giáo Trung ương, từ năm học 2019 chương trình học các môn LLCT sẽ bao gồm: Triết học Mác – Lênin, Kinh tế chính trị Mác – Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam và Tư tưởng Hồ Chí Minh. Việc thay đổi chương trình này đã làm cho mỗi học phần là khoa học có đối tượng, phương pháp nghiên cứu, đặc trưng và đặc thù riêng nên các môn học thực sự mang tính chuyên sâu và khoa học. Việc chia tách thành các học phần mới sẽ tạo ra tính chuyên nghiệp cho GV, góp phần rất lớn trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy các môn LLCT. Tuy nhiên, để đáp ứng được yêu cầu trên đòi hỏi nhà trường phải xây dựng ĐNGV đúng chuẩn về trình độ chuyên môn, phân công giảng dạy đúng chuyên ngành đào tạo và có kế hoạch đào tạo đội ngũ theo nhu cầu của nhà trường, như vậy mới đảm bảo tính chuyên sâu trong giảng dạy. Về chuyên môn, GV còn phải thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu khoa học (NCKH). NCKH tốt giúp GV vừa nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ vừa nâng cao uy tín của mình. Do đó, hiện nay, nhà trường quan tâm và khuyến khích GV NCKH. Ngoài ra, với đặc thù giảng dạy các môn LLCT, GV phải là một tấm gương, phải có đạo đức cách mạng, trước hết là “cần kiệm liêm chính, chí công vô tư” nghiêm chỉnh chấp hành chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước, là một tấm gương sáng để SV noi theo. Khi một GV giảng dạy LLCT hội đủ hai yếu tố giỏi về chuyên môn nghiệp vụ, có đạo đức cách mạng tốt thì sẽ dẫn đến tâm huyết với nghề.

Hai là, tăng số tiết thảo luận, giảm bớt tiết lý thuyết, tạo điều kiện cho SV có cơ hội trình bày, diễn đạt, làm việc nhóm, phát huy tính tích cực người học.

Ba là, hạn chế học ghép lớp học phần, tổ chức

học lớp đơn để GV dễ bao quát lớp học, có thể thực hiện tốt các phương pháp dạy học tích cực, dễ tương tác hết với tất cả SV.

Bốn là, kết hợp đổi mới phương pháp giảng dạy với kiểm tra đánh giá môn học. Trong điều kiện khoa học công nghệ phát triển như hiện nay, việc đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra đánh giá là hết sức cần thiết. Mục tiêu của sự đổi mới nhằm khắc phục tình trạng giảng dạy theo lối truyền thụ một chiều, thầy đọc trò ghi, thầy giảng trò chép, chứ không phải chuyển từ “đọc chép sang chiếu chép”, mà hiện nay xã hội chưa đồng tình và phê phán gay gắt. GV giảng dạy các môn LLCT phải nắm bắt, tận dụng các thành tựu khoa học công nghệ để nâng cao chất lượng dạy và học. Cụ thể, GV cần kết hợp nhiều phương pháp dạy học như: Phương pháp thuyết trình - đối thoại, phương pháp động não, phương pháp tổ chức học tập theo nhóm, phương pháp dạy học dựa trên nêu vấn đề, phương pháp đóng vai, phương pháp nghiên cứu tình huống, phương pháp hoạt động ngoại khóa, quan sát thực tế. Bên cạnh việc áp dụng nhiều phương pháp giảng dạy, GV phải tiến hành đa dạng hóa hình thức kiểm tra, đánh giá môn học. Đồng thời, tùy vào tình hình thực tế, GV có thể tiến hành nhiều lần kiểm tra, đánh giá trong quá trình dạy học. Có như vậy mới thay đổi thái độ học tập cũng như nâng cao quá trình tự học của SV.

Năm là, kết hợp lý luận với thực tế trong giảng dạy. Để việc giảng dạy các môn LLCT đạt hiệu quả và chất lượng tốt, tăng tính hứng thú, tạo động lực cho người học thì đòi hỏi phải có sự kết hợp chặt chẽ lý luận và thực tế. Để làm được điều này, trường cần tạo điều kiện cho ĐNGV LLCT hàng năm đi nghiên cứu thực tế nhằm học tập, cập nhật kiến thức. Từ đó, người dạy vận dụng, lồng ghép vào quá trình giảng dạy như vậy bài học sẽ mang tính sống động, thuyết phục hơn. Ngoài ra, dựa vào điều kiện cụ thể, nhà trường cần cân đối, trích một phần kinh phí đào tạo, có thể vận động người học đóng thêm để tổ chức cho SV đi tham quan thực tế. Hoặc Đoàn Thanh niên, Hội SV cũng nên kết hợp với Tổ LLCT chọn ra những SV có kết quả học tập đạt loại xuất sắc, giỏi và tổ chức cho SV đi tham quan, thực hành, thực tế, về nguồn ở các khu di tích lịch sử, bảo tàng ở địa phương... nhằm giúp SV kiểm nghiệm lý luận trong thực tiễn, giúp SV dễ nhớ, dễ hiểu, liên hệ được những tình huống trong thực tế. Nếu thực hiện được điều này, thiết nghĩ thái độ học tập của SV, cũng như chất lượng của việc học tập các môn LLCT ở các

trường đại học sẽ có sự chuyển biến rõ rệt và đạt chất lượng cao hơn.

Đồng thời, phải có những chính sách riêng phù hợp với điều kiện của trường mình nhằm khuyến khích GV NCKH, nhất là viết các đề tài mang tính tổng kết thực tiễn sát với các chuyên đề của bộ môn LLCT. Nếu làm được điều này, ĐNGV sẽ có cơ hội cọ sát với thực tiễn, có điều kiện NCKH, từ đó vận dụng vào trong giảng dạy. Chất lượng giảng dạy của GV sẽ không ngừng được nâng cao.

3. Kết luận

Để nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn LLCT, cần phải thực hiện toàn diện nhiều giải pháp, từ khâu xây dựng chương trình môn học, ĐNGV, công tác tổ chức giảng dạy, đến đổi mới phương pháp giảng dạy kết hợp với kiểm tra đánh giá và chế độ chính sách đối với ĐNGV. Trong đó xây dựng, kiện toàn ĐNGV LLCT đủ về số lượng, đảm bảo về trình độ, chất lượng chuyên môn, nghiệp vụ được coi là trọng tâm, cơ bản. Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn LLCT tại các trường đại học, cao đẳng nói chung và Trường CĐSP Trung Ương Nha Trang nói riêng nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo của nhà trường. Việc đổi mới này phải bắt nguồn từ hai phía cả người dạy và người học. Nâng cao chất lượng dạy và học các môn LLCT là một vấn đề lớn, khó khăn và phức tạp. Vì vậy, để thực hiện tốt cần có sự quan tâm, phối hợp chặt chẽ giữa nhiều ban, ngành, cơ quan.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Chính trị (2014), *Nghị quyết số 37/NQ-TW, ngày 09/10/2014 của Bộ Chính trị về công tác lý luận và định hướng nghiên cứu đến năm 2030*, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Quyết định số 43/2007/QĐ-BGDĐT ngày 15 tháng 8 năm 2007 của Bộ trưởng ban hành Quy chế đào tạo đại học và cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ*, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2012), *Thông tư số 57/2012/TT-BGDĐT ngày 27 tháng 12 năm 2012 về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy chế đào tạo đại học và cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ*, Hà Nội.
4. Ban Tuyên giáo Trung ương (2017), *Kết luận 03-KL/BTGTW ngày 25/4/2017 và Kết luận số 04-KL/BTGTW ngày 19/9/2017 của Ban Tuyên giáo Trung ương*, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.